

P A S T O R A L E L A
N A Ș T E R E A D O M N U L U I 2 0 1 3

† NICOLAE

DIN MILA LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL TIMIȘOAREI
ȘI MITROPOLIT AL BANATULUI

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini și creștine har, milă și pace de la Dumnezeu-Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos!

„Vă binevestesc vouă bucurie mare, care va fi pentru tot poporul, că vi s-a născut azi Mântuitor, Care este Hristos Domnul” (Luca 2, 10-11).

Iubiți credincioși și credincioase,

Bunul Dumnezeu, de la Care vine „toată darea cea bună și tot darul desăvârșit”, ne-a învrednicit să prăznuim împreună, cu bucurie și cuget curat, Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos, prin care „a răsărit lumii lumina cunoștinței”.

Aceste zile de praznic binecuvântat, luminate de razele stelei minunate, care i-a condus pe magii de la răsărit până la leagănul Pruncului Iisus, înmiresmate de frumusețea negrăită a cântărilor din rânduiala sfințelor slujbe și împodobite de armonia inegalabilelor noastre colinde, ne îndeamnă pe toți să ne deschidem sufletul ca să strălucească în el lumina cunoștinței de Dumnezeu și să înțelegem că, prin Nașterea Domnului, ni s-a deschis calea mântuirii.

În noaptea sfântă a Crăciunului, cerul s-a unit cu pământul, îngerii au vestit păstorilor din Betleem că „s-a născut azi Mântuitorul” și Fiul lui Dumnezeu, „întrupat de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria”.

Aceasta este cu adevărat marea taină „a dreptei credințe”, scrie Sfântul Apostol Pavel: „Dumnezeu s-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, ...” (I Timotei 3, 16). Dumnezeu Atotțiitorul, Dumnezeu Atotputernicul, cel veșnic și fără de sfârșit, cel nevăzut și necuprins, se lasă cuprins și văzut în chip de om, și la „plinirea vremii” se face întru toate asemenea nouă, afară de păcat. Tâlcuind această taină mai presus de înțelegerea noastră, Sfântul Grigorie Teologul spune că, prin întrupare, „Fiul lui Dumnezeu a rămas ceea ce era (adică Dumnezeu) și s-a făcut ceea ce nu era (adică om)”, fiind acum Dumnezeu-om.

Dreptmăritori creștini și creștine,

Planul cel din veci al lui Dumnezeu, de mântuire a lumii, se descoperă în Sfintele Scripturi, încă de la creație. Cărțile sfinte ale Vechiului Testament au pregătit omenirea sute și mii de ani pentru întruparea Mântuitorului, Care să-l salveze pe om din robia păcatului și a morții și să-l repună în demnitatea de făptură a lui Dumnezeu. În acest sens, Sfântul Atanasie cel Mare scrie așa de frumos că „Fiul lui Dumnezeu s-a înomenit, ca pe om să-L îndumnezeiască”, adică să-l repună în calitatea de fiu al lui Dumnezeu prin har.

Opera de pregătire a lumii și de mântuire s-a împlinit astăzi, când Fiul lui Dumnezeu se naște din Sfânta Fecioară Maria, în Betleemul Iudeii. De aceea, putem exclama și noi, împreună cu Sfântul Apostol Pavel că, „la plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie, născut sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere, ca să dobândim înfierea” (Galateni 4, 4-5).

Momentul întrupării Mântuitorului a produs o stare de bucurie nemaiîntâlnită vreodată. „Cerul și pământul în cântări răsună / Îngerii și oamenii cântă împreună: Hristos se naște, Domnul coboară / Îngerii cântă / Magii îl adoră /”, se aude în aceste zile de binecuvântată sărbătoare, când toată suflarea creștinească vestește prin străvechile colinde „că s-a născut Domn frumos / Numele Lui e Hristos”. „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire” psalmodiau îngerii în noaptea sfântă a Nașterii Domnului. Păstorii din Betleem și împrejurimi, după ce s-au închinat în fața ieslei Nașterii, au vestit tuturor „cuvântul lor despre acest Copil” (Luca 2, 14 și 17), magii veniți din Răsărit cu daruri scumpe, ca reprezentanți ai tuturor popoarelor dornice de mântuire, „s-au bucurat cu bucurie foarte mare” (Matei 2, 10).

Bătrânul și dreptul Simeon, care de mulți ani aștepta „mângâierea lui Israel” (Luca 2, 25), a fost răsplătit cu cinstea de a-L ține în brațe pe Pruncul Iisus și de a vesti lumii „mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor”, iar proorocița Ana, „în vârstă de optzeci și patru de ani și nu se depărta de templu, slujind noaptea și ziua în post și în rugăciuni, vorbea despre Prunc tuturor celor ce așteptau mântuirea în Ierusalim” (Luca 2, 30-31 și 37-38). Așa a început inegalabila operă de propovăduire a învățaturii despre mântuire către toți oamenii, înfăptuită de apostolii și ucenicii Domnului, până la marginile pământului. Mesajul mântuitor este subliniat în chip minunat de către Sfântul Apostol Pavel, care scria ucenicului său Timotei: „El ne-a mântuit și ne-a chemat cu chemare sfântă, nu după faptele noastre, ci după a Sa hotărâre și după harul ce ne-a fost dat în Hristos Iisus, mai înainte de începutul veacurilor, iar acum s-a dat pe față prin arătarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Cel ce a nimicit moartea și a adus la lumină viața și nemurirea prin Evanghelie” (Timotei I, 9-10).

Dragi frați și surori în Hristos Domnul,

Sfânta „arătare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos, la plinirea vremii”, o sărbătorim cu toții în aceste zile binecuvântate, așa cum prevestea înainte cu multe secole Psalmistul (Psalmul 71, 10-11). Sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos sau a Crăciunului ne cheamă la mântuirea sufletului, la bucurie și la pace, la smerenie, la puritate sufletească și la dragoste față de Dumnezeu, la alinarea suferințelor, lipsurilor și a nevoilor semenilor noștri. Și astăzi, ca și acum două mii de ani, mulți oropsiți își trăiesc viața de pe o zi pe alta, căutând un loc pentru adăpost și o bucată de pâine. Dacă Dumnezeu, din dragoste față de noi, S-a smerit pe sine și a luat chip de rob, spre a ne readuce la starea paradisiacă pierdută prin păcat, se cuvine ca și noi să-I arătăm, prin viața, credința și faptele noastre, că suntem vrednici de iubirea Sa și că, în sufletul nostru, arde candela nădejzii, a rugăciunii curate, a dragostei și milei față de suferinzi și flămânzi, de tinerii fără serviciu, de orfani și de văduve, de vârstnicii singuri și de bolnavi, dărâmand barierele indiferentismului, ale egoismului și mândriei, ajutând „pe cei cu duhul umilit și îmbrățișând pe cei cu inima frântă” (Isaia 57, 15). Procedând așa, sărbătoarea sfântă a Crăciunului nu se reduce la petreceri și mese îmbelșugate, la purtarea unor haine scumpe, la împodobirea caselor și a localităților, la întâlnirea cu familia și cu prietenii, ci devine o sărbătoare a sufletului care-L caută pe Dumnezeu. Astfel ea pune un început al mântuirii și al bucuriei veșnice la care ne cheamă Biserica: „Veniți să ne bucurăm în Domnul, propovăduind taina ce ne stă în față. De acum, zidul cel despărțitor cade, sabia de foc se îndepărtează, heruvimul nu mai stă de pază la pomul vieții, iar noi suntem părtași ai dulceței celei din rai, de la care prin neascultare ne-am îndepărtat” (Vecernia Nașterii Domnului).

Cu aceste gânduri și simțăminte vă urez fiecăruia sărbători binecuvântate și rog pe Pruncul minunat născut în Peștera Betleemului să reverse peste noi toți, belșug de daruri duhovnicești, sănătate, pace și întru toate bună sporire.

† Nicolae
Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului

† TIMOTEI

DIN MILA LUI DUMNEZEU ARHIEPISCOP AL DE DUMNEZEU
PĂZITEI EPARHII A ARADULUI

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini și creștine har, milă și pace de la Dumnezeu-Tatăl și de la Domnul nostru Iisus Hristos!

Iubiți credincioși și credincioase,

A ajuns iarăși vremea marilor praznice creștine, dând și prilej de cugetare adâncă, la sfârșit și început de an, asupra celor întâmplate cu mai mult sau mai puțin bine, având pentru viitor nădejdea sporirii a ceea ce este de folos spre mântuire. Credinciosul găsește astfel prilej de reculegere și rugăciune, pe cărarea spre Împărăția lui Dumnezeu, cum ne-ar învăța un cunoscut duhovnic¹.

Sărbătoarea Întrupării Domnului arată aceasta în mod deosebit prin mesajul cerului către pământ „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”² Priveliștea lumii vrea să contureze imaginea împărăției cerești prin toate frumusețile naturale și podoabele create de înzestrarea oamenilor și munca lor, fără însă a putea întrece prototipul, întrucât trebuie simțită și legătura pe care o poate face doar încorporarea la viața însăși a tot ceea ce reprezintă creația și planul lui Dumnezeu. Puține bucurii sunt asemenea celor pe care le dă praznicul Nașterii Domnului, întrucât peste cele materiale se aștern cele spirituale. După cum zice Apostolul neamurilor, „Împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și băutură, ci dreptate și pace și bucurie în Duhul Sfânt”³. Ea nu este un cuvânt searbăd, ci o forță lucrătoare prin energiile spirituale de sus, căci „nu stă în cuvânt, ci în putere” cum adaugă același autor inspirat⁴. Dincolo de bucuria ce umple sufletul pentru cele pământești este cea pentru cele cerești, adică strădaniile spre bine ale vieții duhovnicești. Mântuitorul Însuși, „fiind întrebat de farisei când va veni Împărăția lui Dumnezeu le-a răspuns și a zis: Împărăția lui Dumnezeu nu va veni în chip văzut. Și nici nu vor zice: Iat-o aici sau acolo. Căci, iată, Împărăția lui Dumnezeu este înlăuntrul vostru”⁵. Un mare om de cultură afirma următoarele: „Există un spectacol mai mare decât întinsul mării: cerul. Există și un spectacol mai mare decât cerul: sufletul omenesc.”⁶ Puterile sufletești sunt cele prin care pământul câștigă cerul. Stăruie în conștiință tot cuvintele Mântuitorului: „Din zilele lui Ioan Botezătorul până acum, Împărăția cerurilor se ia prin stăruință și cei ce se silesc pun mâna pe ea”⁷. În întâmpinarea strădaniilor omenești de a conlucra cu harul dumnezeiesc vine Domnul Însuși; iar sărbătoarea de azi concretizează faptul afirmat constant de părinții Bisericii că Dumnezeu s-a făcut om pentru a-l îndumnezei pe acesta⁸. Năzuința tuturor este aceea de a ajunge la porțile împărăției, nutrind certitudinea exprimată prin cuvintele

apostolului „că Dumnezeu voiește ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină.“⁹ Voința, având adevărata libertate în mișcarea mereu spre bine și ferindu-se de ispita răutății, stăruie, potrivit rugăciunii domnești, astfel: „Vie împărăția Ta; facă-se voia Ta, precum în cer și pe pământ.“¹⁰ Creștinul se străduiește spre lucrare de înnoire neîncetată, mai ales în zilele Crăciunului, retrăind cu cei mai mici o întreagă istorie biblică, cu luare aminte la textul sacru: „În ceasul acela s-au apropiat ucenicii de Iisus și I-au zis: Cine, oare, este mai mare în Împărăția cerurilor? Și chemând la Sine un prunc, l-a pus în mijlocul lor, și a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veți întoarce și nu veți fi precum copiii, nu veți intra în Împărăția cerurilor. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în Împărăția cerurilor. Și cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primește...“¹¹

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Împărăția cerurilor este chipul înțelegerii stăpânirii lui Dumnezeu în cer și pe pământ, peste îngeri și oameni și întregul univers. Cu acest gând și-au început propovăduirea atât Sfântul Ioan Botezătorul, cât și Domnul nostru Iisus Hristos: „Pocăiți-vă că s-a apropiat Împărăția cerurilor.“¹² Era în aceasta o chemare la înnoirea lumii, la statornicirea împărăției lui Dumnezeu pe pământ precum este și în cer, așa cum a învățat Domnul.¹³ Într-adevăr, s-ar putea tălmăci acestea tot prin cuvintele Sfintei Scripturi: „...Știți în ce timp ne găsim, căci este chiar ceasul să vă treziți din somn; căci acum mântuirea este mai aproape de noi, decât atunci când am crezut. Noaptea e pe sfârșite; ziua este aproape. Să lepădăm, dar lucrurile întunericului și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuviincios ca ziua: nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă. Ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos și grija de trup să nu o faceți spre poftă...“¹⁴ Oricum, apropierea împărăției cerești de cea pământească este o dovadă a iubirii lui Dumnezeu față de om, coroana creației Sale. Ea cere apropierea omului de Dumnezeu, lucrare la care îndeamnă și apostolul, „Apropiați-vă de Dumnezeu și Se va apropia și El de voi... Smeriți-vă înaintea Domnului și El vă va înălța.“¹⁵ Apropierea arată și o înaintare sau venire, și o ajungere la o țintă.

Dreptmăritori creștini și creștine,

Anul ce se sfârșește încheie șirul manifestărilor închinare Sfintilor Împărați de Dumnezeu încoronați și întocmai cu Apostolii Constantin și Elena în Biserica Ortodoxă Română. După cum se știe, Arhiepiscopia Aradului, cu binecuvântarea Preafericitu-lui Părinte Patriarh Daniel, s-a bucurat de pelerinajul cu sfințele lor moaște la Catedrala eparhială în zilele de 9, 10 și 11 ale lunii decembrie, credincioșii întâmpinând astfel sfințele sărbători spre toată împlinirea de folos personal și colectiv. Obștea întreagă având mijlocirea lor, s-a

întărit pe întreg parcursul anului în dreapta credință și în dragostea creștină. Sesiuni solemne ale Sfântului Sinod și ale diferitelor foruri sau unități bisericești și laice, evenimente ca târnosiri și hramuri de biserici, pelerinaje și alte acte ale evlaviei creștine întregesc mărturia cultului sfinților în inima poporului. Din toate cele urmate se înțelege că împărăția lui Dumnezeu se zidește începând de la împărăția lumii cu pietrele virtuților dreptății, dragostei și păcii. Mesajul Crăciunului este cel al slăvirii lui Dumnezeu prin bunăvoința între oameni. Sensul comuniunii cu Dumnezeu și cu oamenii a pecetluit mereu și oriunde mesajul libertății adevărate. Aceasta, odată garantată în împărăția pământească, s-a afirmat hotărât, preceptele creștine fiind puse în valoare de către întreaga societate. S-au așezat astfel temeliile legăturii dorite între Biserică și Stat, în așa fel ca împărăția lumii să fie o pregătire a celei de dincolo de lume. Îmbunătățirea legislației rigide a Antichității, decretarea egalității între oameni în vechea epocă a robiei, cinstirea familiei într-o lume ce doar cu anevoie o dădea, organizarea unei asistențe sociale eficiente într-un timp în care oropsiții sorții nu aveau un statut mulțumitor, iar dreptul de viață era în mâna celor puternici sunt contribuții creștine la dezvoltarea civilizației universale. Desigur că și alte împărății ale lumii, în afara celei romane, au înscris o treaptă înaintată de civilizație ce visa și la un salvator care să asigure ordinea generală. Primele trei veacuri ale creștinismului au dat mărturia despre tăria sa, necesară înnoirii vieții întregii lumi. Venirea Mântuitorului este garanția dobândirii noii împărății. Este de trebuință ca ținuta creștină să dea imaginea a ceea ce lumea așteaptă de la fiii Bisericii. O veche lucrare patristică, adică de literatură creștină, consemnează astfel purtarea creștinilor: „Sunt în trup, dar nu trăiesc după trup. Locuiesc pe pământ, dar sunt locuitori ai cerului...”¹⁶. Cerul pe pământ și pământul în cer, rămâne ca o dorință permanentă a sufletului omenesc. Ea se realizează prin dragostea între toți oamenii care își urează reciproc, mai ales de praznicul Nașterii Domnului, tot binele cu împlinirea și mulțumirea tuturor și spre slava lui Dumnezeu Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, Amin.

Al vostru, de tot binele doritor,

† Timotei
Arhiepiscopul Aradului

Note:

1. Ieromonah Arsenie Boca, *Cărarea Împărăției*, Deva, 2006, p. 9;
2. Luca 2, 14;
3. Romani, 14, 17;
4. I Corinteni, 4, 20; cf. pr. dr. Ioan Mircea, *Dicționar al Noului Testament*, București, 1984, p. 231-233;

5. Luca 17, 20-21;
6. V. Hugo, *Mizerabilii*, trad. Lucia Demetrius, Ed.I 1-3, vol. I, p. 264; Idem, *Cugetări*, București, p. 152 (1100);
7. Matei, 11, 12;
8. Cf. Sf. Atanasie cel Mare, *Tratat despre Întruparea Cuvântului și despre arătarea Lui nouă, prin trup*, în *Scrieri*, partea I, col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. XV, trad. pr. D. Stăniloae, București, 1987, C. LIV, p. 151;
9. I Tim. 2, 3-4;
10. Matei, 6, 10;
11. Matei, 18, 1-5;
12. Matei, 3, 2; 4, 17;
13. Cf. pr. I. Mircea, Idem;
14. Rom. 13, 11-14;
15. Iacob, 4, 8-10;
16. *Epistola către Diognet*, în *Scrierile Părinților Apostolici*, col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. I, trad. pr. D. Fecioru, București, 1979, cap. V, 8-9, p. 340.

† LUCIAN

DIN MILA LUI DUMNEZEU EPISCOP AL CARANSEBEȘULUI

Iubitului cler, cinului monahal și dreptcredincioșilor creștini, binecuvântare, bucurie și pace de la Dumnezeu Cel în Treime lăudat: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh!

„Fecioara astăzi pe Cel mai presus de ființă naște și pământul peștera Celui neapropiat aduce. Îngerii cu păstorii slavoslovesc, iar magii cu steaua călătorească, că pentru noi S-a născut Prunc tânăr, Dumnezeu Cel mai înainte de veci.” (Condacul Nașterii Domnului)

Iubiți frați și surori în Hristos Domnul,

Am început cuvântul acestei scrisori pastorale cu inegalabilul condac al Praznicului Nașterii Domnului, compus de Sfântul Roman Melodul în chip minunat, cu binecuvântarea și cu ajutorul Fecioarei însăși. [1]

Nașterea Domnului Hristos din Preacurata Fecioară Maria este cel mai important eveniment care s-a petrecut în istoria neamului omenesc după crearea lumii și căderea oamenilor în păcat. Venirea în lume a Pruncului Mesia, Dumnezeu desăvârșit care se face om desăvârșit, este consemnată de Sfântul Ioan Damaschin ca „cea mai mare noutate din toate noutățile, singurul lucru nou sub soare, prin care se arată puterea infinită a lui Dumnezeu, căci ce poate fi mai mare ca Dumnezeu să se facă om?”. [2]

De aceea, Nașterea Domnului a devenit evenimentul care a împărțit timpurile și a centrat istoria omenirii, iar Sfinții Părinți au numit-o maica tuturor sărbătorilor. Crăciunul împlinește și desăvârșește Bunavestire și este prilej pentru celelalte praznice împărătești. Fără Nașterea din Maica Fecioară nu ar fi existat nici Boboteaza, nici Patimile, nici Răstignirea, dar nici Învierea și Înălțarea lui Hristos la cer, cu alte cuvinte nu ar fi existat mântuire. Toate praznicele stau într-o legătură tainică, pe care o trăim și noi în mod permanent prin Sfânta Liturghie.

Dreptmăritori creștini și creștine,

Mari și minunate sunt întâmplările ce au însoțit Nașterea Domnului și toate o au în centru pe Maica Domnului nostru Iisus Hristos. A doua zi de Crăciun preacinstim Soborul Preasfintei Stăpânei noastre, de Dumnezeu Născătoarea și pururea Fecioara Maria, cea care a prilejuit Praznicul de față prin evlavia și ascultarea ei.

Importanța Maicii Domnului pentru mântuirea noastră este profețită neamurilor încă din primele cărți ale Vechiului Testament. În Cartea Facerii Dumnezeu

ne revelează mântuirea prin femeie și făgăduința izbânzii asupra diavolului ispititor, metamorfozat în șarpe: „Dușmănie voi pune între tine și între femeie, între sămânța ta și sămânța ei; aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul” (Facere 3, 15). În viziunea patriarhului Iacob, Maica Domnului se aseamănă cu o scară rezemată de marginea cerului, prin care cerul se coboară pe pământ și pământeni se urcă la ceruri: „Și a visat (Iacov) că era o scară, sprijinită pe pământ, iar cu vârful atingea cerul; iar îngerii lui Dumnezeu se suiau și se pogorau pe ea. Apoi S-a arătat Domnul în capul scării... și, spăimântându-se Iacov, a zis: «Cât de înfricoșător este locul acesta! Aceasta nu e alta fără numai casa lui Dumnezeu, aceasta e poarta cerului!»” (Facere 28, 12-13 și 17). Deci, Fecioara Maria, Maica Domnului, avea să unească cerul cu pământul, fiindcă Fiul lui Dumnezeu a luat trup omenesc din ea, coborându-se la noi. Profetul Isaia, evanghelistul Vechiului Testament, a prezis că o Fecioară îl va naște pe Mântuitorul Hristos în chip minunat, acesta fiind semnul de izbăvire a lumii: „Pentru aceasta Domnul meu vă va da un semn: Iată, Fecioara va lua în pântece și va naște fiu și vor chema numele lui Emanuel” (Isaia 7, 14). Un alt mare prooroc, Iezechiel, a vestit despre Maica Domnului și despre nașterea ei minunată, spunând: „Și mi-a zis Domnul: Poarta aceasta va fi închisă, nu se va deschide și nici un om nu va intra pe ea, căci Domnul Dumnezeu lui Israel a intrat pe ea. De aceea va fi închisă” (Iezechiel 44, 2). Proorocul Ieremia și-a închipuit tot Israelul ca pe o fecioară care se întoarce la Domnul și Stăpânul ei pentru ascultare, ca să devină „Locaș al dreptății și munte sfânt”, binecuvântat de Dumnezeu (Ieremia 31, 21-23); iar psalmistul David o descrie pe Sfânta Maică Fecioară ca pe o Împărăteasă ce stă de-a dreapta lui Dumnezeu: „Stătu-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și prea înfrumusețată” (Psalm 44-11).

Părinții Bisericii au reliefat în multe din scrierile lor importanța Maicii lui Dumnezeu în iconomia sărbătorii Nașterii Domnului. Sf. Andrei Criteanul este cel care a evidențiat în imnurile sale rolul central pe care-l ocupă Maica Domnului la această sărbătoare: „Să dăm Fecioarei titlurile ei de laudă. Să aducem ca daruri reginei neamului nostru omenesc și ca miruri de mare preț profețiile proorocilor. Să i ne adresăm împreună cu Gavriil. Să zicem aceleia, care a dat naștere bucuriei: «Bucură-te, ceea ce ești cu dar dăruită»; «Bucură-te, cea plină de strălucire, prin care întunericul a fost alungat și prin care lumina a fost adusă». «Bucură-te cea cu dar dăruită, prin care legea a încetat și harul a luminat»”. [3]

Același Sfânt Andrei Criteanul mai spune: „Despre tine, o, Marie, toți cei însuflați de Duhul cântă. Nicăieri nu te poți uita în Sfânta Scriptură fără să găsești vreo trimitere la fecioara. Bucură-te Mijlocitoare a Legii și a harului, pecete a Vechiului și Noului Testament, cu adevărat împlinitoare a tuturor profețiilor, a adevărului Scripturilor însuflăte de Dumnezeu, ceea ce ești carte

vie și precurată a lui Dumnezeu-Cuvântul, în care, fără de glas sau scriere, El se citește în fiecare zi.”[4]

Prin nașterea lui Hristos, Fecioara Maria a fost înălțată nu numai pe culmea umanității, ci și a cetelor îngerești, adică a întregii creații. Sfântul Teofan al Niceei afirmă și el în acest sens: „Cum nu s-ar numi mai presus de toți îngerii cea lăudată de noi ca podoaba îngerilor..., cea care a adus zidirii întregi nu doar cuvinte și vreun sfat dumnezeiesc, cum au adus îngerii și proorocii, ci pe Însuși Cuvântul ipostatic Cel unic și Unul-Născut al lui Dumnezeu, Care rămâne în veci...” [5], iar Sfântul Grigorie Palama crede că: „Toată Scriptura cea insuflată de Dumnezeu a fost scrisă pentru Fecioara, care L-a adus pe lume pe Dumnezeu cel întrupat”. [6]

Iubiți închinători ai Pruncului Mesia,

Icoana Nașterii Domnului este un alt reper pe care trebuie să-l avem atunci când vorbim despre Maica Vieții. În toate variantele iconografice, scena Nașterii Domnului o are în centru pe Fecioara Maică, alături de Iisus înfășat, celelalte personaje fiind reprezentate discret. Îngerii, Dreptul Iosif, păstorii și magii sunt și ei prezenți la locul Nașterii doar ca vestitori, martori sau închinători ai Pruncului divin și ai Macii Sale.

Prin evenimentul întrupării și Nașterii Domnului, Fecioara Maria devine Maica lui Dumnezeu și element indispensabil al mântuirii noastre. Nașterea feciorelnică devine o taină a cerului și a pământului, depășind condiția umană unde fecioria exclude nașterea. Maica Domnului e și fecioară și mamă în mod desăvârșit. Această situație excepțională între femei e datorată Pruncului nou născut, care e Fiul lui Dumnezeu. [7] Maica Domnului se definește prin Hristos-Dumnezeu, pe care l-a născut cu trup omenesc și, de aceea, puține sunt icoanele care o înfățișează pe Maica Sfântă fără Pruncul Dumnezeiesc purtat în brațe.

În chip teologic, importanța Maicii Sfinte în actul Nașterii Domnului este arătată și din întâlnirea Fiului lui Dumnezeu cu umanitatea. Hristos primește și își asumă firea omenească din Fecioara Maria. În această legătură rezidă și suprema iubire dintre Maică și Fiu, [8] precum și cinstirea pe care oamenii o datorează în chip cu totul deosebit Născătoarei de Dumnezeu.

Textele liturgice ale sărbătorii sunt și ele grăitoare în acest sens: „Toiag din rădăcina lui Iesei și floare dintr-însul, Hristoase, din Fecioară ai odrăslit, Cel lăudat din muntele cel cu umbra deasă. Venit-ai întrupându-Te din cea neispățită de bărbat, Cel fără de trup și Dumnezeu. Slavă puterii Tale, Doamne!... Din pânțe pe Iona, ca pe un prunc, l-a lepădat fiara mării, precum l-a primit. Iar Cuvântul în Fecioară sălășluindu-Se și trup luând, a ieșit lăsând-o nesticată; că Cel ce n-a pățimit stricăciune, pe ceea ce L-a născut a păzit-o nevătămată.” [9]

Iubiți credincioși și credincioase,

Modelul pe care îl oferă lumii Maica lui Dumnezeu este modelul rugăciunii, al ascultării și al jertfelniciei. Cu aceste calități, Fecioara Maria s-a învrednicit a fi „chivot al lui Dumnezeu” și „locașul sfânt al Domnului”, așa cum este numită adesea în textele bisericești. Ea a devenit și model de viațuire pentru toate mamele creștine, dovedind că nașterea de prunci este binecuvântată de Dumnezeu.

Sfânta Elena, mama împăratului Constantin cel Mare și Sfânt, prin viața și petrecerea ei, a urmat Maicii Domnului. Prin rugăciune, a fost luminată de Dumnezeu și a crescut un fiu care a schimbat cursul lumii, arătând omenirii rostul și importanța mântuirii în Hristos. Sfântul Împărat Constantin, influențat de educația pe care i-a oferit-o mama sa, a devenit eliberatorul creștinismului și primul său legiuitor civil. Sfânta Elena a dublat faptele fiului său prin organizarea operelor de binefacere și prin ridicarea și împodobirea de biserici creștine.[10]

Una din bisericile ctitorite de acești sfinți împărați, numiți, pentru faptele lor, „cei întocmai cu apostolii”, a fost și Biserica Nașterii din Betleem, biserică ce preamărește Nașterea Domnului din Fecioara Maria. Urmând Maicii Preacurate, Sfinții Împărați Constantin și Elena, pe care i-am prăznuit anul acesta pe întreg cuprinsul Patriarhiei Române, au fost izvoare de roade duhovnicești, spre lauda lui Dumnezeu. Pentru noi, creștinii, Sfinții Împărați sunt descoperitorii Nașterii Domnului și a întregii sale activități mântuitoare, dar și exemple de viațuire după modelul Maicii Domnului.

La acest mare praznic al creștinătății, să-L rugăm pe Dumnezeul nostru Cel întrupat, ca pentru rugăciunile Maicii Sale să ne învrednicească pe toți de o viață aleasă și sfântă. Bucurați-vă de aceste sărbători ale Nașterii lui Hristos și împreună să o precinstim pe Născătoarea de Dumnezeu și Maica Luminii. Amin!

Al vostru al tuturor de tot binele doritor,

† Lucian,
Episcopul Caransebeșului

Note:

[1]. Înainte de începerea slujbelor de la Vecernia Praznicului Nașterii Domnului Sfântul Roman Melodul se găsea în Biserica Kyrou din Constantinopol și, după obicei, se ruga în fața cunoscutei icoane a Maicii Domnului – Kiriottissa. Întotdeauna Sfântul Roman se ruga pentru ajutor la cântările lui, dar mai ales în seara aceea, când era rândul lui la strană. Știa că nu poate cânta la fel de bine ca și ceilalți și că nu poate alcătui cântări tot atât de frumoase precum ale lor, dar îi cerea Maicii Domnului să îl ajute. După ce s-a rugat astfel vreme îndelungată, a ațipit din pricina oboselii, iar atunci Fecioara i s-a arătat în

vedenie și i-a spus: „Deschide gura să îți pun înăuntru acest Condac.” Diaconul a făcut ascultare, iar Preacurata i-a pus pe limbă un sul și i-a spus să îl mănânce. Supunându-se el și mâncând sulul, îndată s-a trezit din somn, dar nu a mai văzut pe Maica Domnului. Simțea doar o dulceață plăcută în gură. În seara aceea a mers la Patriarh și a cerut binecuvântare să slujească. A îmbrăcat veșmintele de diacon și, apoi, în mijlocul bisericii, și-a deschis gura să cânte. Și, iată, minune: vocea lui a răsunat puternic și plăcut. A cântat acest Condac al Praznicului, pe Glasul III, uimindu-i pe toți cei de față. Astfel, prin mijlocirea și cu binecuvântarea Maicii Domnului, Sfântul Roman a primit darul cântării și al compunerii de condace. Apud *Viața Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria*, ediție îngrijită de arhim. Constantin Chirilă, editura Doxologia, Iași 2013, p. 483-484;

[2]. Sfântul Ioan Damaschin, *Dogmatica*, traducere de pr. D. Fecioru, Editura Scripta, București, 1993, ediția a III-a, p. 96;

[3]. I. G. Coman, „*Și Cuvântul Trup s-a făcut*”. Hristologie și mariologie patristică, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993, p. 372;

[4]. *Viața Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria*, ediție îngrijită de arhim. Constantin Chirilă, editura Doxologia, Iași 2013, p. 142;

[5]. Dumitru Stăniloae, *Chipul nemuritor al lui Dumnezeu*, în „Dumitru Stăniloae – Opere complete”, Editura Basilica, București 2013, p. 592

[6]. *Viața Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și pururea Fecioarei Maria...*, p. 142;

[7]. I. G. Coman, *op.cit.*, p. 368;

[8]. Dumitru Stăniloae, *op.cit.*, p. 588;

[9]. *Din Canonul Nașterii Domnului*, Cântarea a IV-a și Cântarea a VI-a;

[10]. Eusebiu de Cezareea, *Scrieri. Viața lui Constantin cel Mare* (Studiu introductiv de Prof. Dr. Emilian Popescu, traducere și note de Radu Alexandrescu), în P.S.B., vol. 14, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1991, p. 142-143.